

AJANKOHTAISTA PERUS- JA IHMISOIKEUKSISTA – IHMISOIKEUSKESKUKSEN KOTIMAAN KATSAUS 6/2016

Ihmisoikeuskeskuksen tämänkertaiseen kotimaan katsaukseen on koottu kansallisia perus- ja ihmisoikeustapahtumia vuoden 2016 lopulta.

Ratifiointit, kansainvälinen raportointi ja vierailut

Suomelle suosituksia kidutuksen vastaisista toimenpiteistä

YK:n kidutuksen vastainen komitea antoi loppupäätelmänsä Suomen 7.määräaikaishuhtikuun raportista, joka koskee kidutuksen vastaisen sopimuksen toimeenpanoa. Suomelle annettiin lukuisia suosituksia, jotka koskivat muun muassa tutkintavankien olosuhteita. Komitean mukaan Suomen tulisi lopettaa tutkintavankien säilyttäminen poliisin pidätystiloissa. Lisäksi komitea on huolissaan turvapaikanhakijoiden oikeusturvasta sekä kidutuksen uhrien tunnistamisesta turvapaikkaprosessissa. Suomea huomautettiin myös toistamiseen paljuseista ja alaikäisten vankien säilyttämisestä yhdessä aikuisten vankien kanssa. Komitea kiittää Suomea eduskunnan oikeusasiamiehen asettamisesta kansalliseksi kidutuksen vastaiseksi valvontaelimeksi, mutta kiinnittää erityistä huomiota valvontaelimen resursseihin.

[Ulkoasiainministeriön lehdistötiedote](#)

[Komitean loppupäätelmät \(englanniksi\)](#)

Yhteistyö perus- ja ihmisoikeusasioissa

Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan vastainen toimikunta asetettiin

Valtioneuvoston asettama toimikunta naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumiseksi aloittaa toimintansa vuoden 2017 alusta lähtien. Poikkihallinnollisen toimikunnan tehtävänä on sovittaa yhteen erilaisia naisiin kohdistuvan sekä perhe- ja lähisuhdeväkivallan vastaisia toimia. Se tulee esimerkiksi laatimaan suunnitelman ns. Istanbulin sopimuksen (Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta) toimeenpanemiseksi Suomessa.

[Sosiaali- ja terveysministeriön tiedote](#)

Selvitykset, tutkimukset ja julkaisut

Epäiltyjen viharikosten määrä kasvoi reilusti

Poliisin tietoon tulleiden viharikosten määrä kasvoi yli puolella vuonna 2015 edellisvuoteen verrattuna. Suurimpana ryhmänä ovat edelleen rasistisia piirteitä sisältävät viharikokset. Uskontoon tai elämäntavoihin sekä vammaisuuteen kohdistuneiden epäiltyjen viharikosten määrä kaksinkertaistui. Kuten edellisvuosina, suurin osa epäiltyjen rasististen rikosten asianomistajista oli kansalaisuudeltaan ja puolet syntymämaaltaan suomalaisia. Poliisiammattikorkeakoulu koostaa vuosittain tietoa poliisin tietoon tulleista viharikoksista.

[Poliisiammattikorkeakoulun tiedote](#)

Vammaiset ihmiset kokevat syrjintää arkisissa tilanteissa

Yhdenvertaisuusvaltuutetun toteuttamasta selvityksestä ”Vammaisena olen toisen luokan kansalainen” käy ilmi, että vammaisten ihmisten kokemus syrjintää on yleistä. Selvityksessä tutkittiin jokapäiväisiä tilanteita, joissa vammaiset ihmiset ovat kokeneet syrjintää ja epäoikeudenmukaisuutta. Lähes 90 % kyselyyn vastanneista esimerkiksi katsoi, että yhtäläisestä pätevyydestä ja taidoista huolimatta vammaiset ovat muita työnhakijoita heikommassa asemassa. Lisäksi yli puolet vastaajista kokee, että asenneilmapiiri vammaisia kohtaan on huono tai erittäin huono. Selvityksen perusteella vammaisten tietoisuutta omista oikeuksistaan ja oikeuksien käyttämisestä olisi edelleen vahvistettava.

[Yhdenvertaisuusvaltuutetun vammaisselvitys](#)

[Yhdenvertaisuusvaltuutetun lehdistötiedote](#)

Korkein hallinto-oikeus

Korkein hallinto-oikeus arvioi turvallisuustilannetta Irakin Bagdadissa sekä Jemenissä

Korkein hallinto-oikeus (KHO) on arvioinut kahdessa Irakin Bagdadia sekä yhdessä Jemeniä koskevassa ratkaisussaan, kohdistuuko näiltä alueilta kotoisin oleviin henkilöihin sellaista vakavaa ja henkilökohtaista vaaraa, jonka vuoksi heille tulisi myöntää oleskelupa toissijaisen suojelun perusteella. Bagdadin osalta KHO arvioi, että turvallisuustilanteen heikentymisestä huolimatta kuka tahansa alueella oleskeleva ei ollut tällaisessa vaarassa. Pelkästään henkilön shiia- tai sunnitaustaisuuden ei myöskään katsottu riittävän perusteeksi toissijaisen oleskeluluvan myöntämiselle, vaan oli arvioitava laajemmin hakijan henkilökohtaisia olosuhteita sekä maansisäisen paon mahdollisuutta. Toisessa Bagdadia koskevassa tapauksessa perusteita oleskeluluvan myöntämiselle katsottiin olevan, toisessa puolestaan ei. Jemenin yleinen turvallisuustilanne taas oli KHO:n mukaan tarkasteluajankohtana niin heikko, että Jemenin kansalaiselle voitiin myöntää oleskelupa.

[KHO:n päätös 2016:194](#)

[KHO:n päätös 2016:193](#)

[KHO:n päätös 2016:220](#)

Tasa-arvovaltuutettu

Sukupuolen perusteella syrjittyjen oikeussuoja vahvistuu

Tasa-arvolain muutoksen myötä tasa-arvovaltuutetulla on nyt mahdollisuus sovinnon edistämiseen tapauksissa, jotka koskevat sukupuoleen, sukupuolen ilmaisuun tai sukupuoli-identiteettiin liittyvää syrjintää. Sovintomahdollisuus on merkityksellinen sekä syrjintää kokeneen että syrjinnästä epäillyn kannalta, sillä menettelyyn ei sisälly samanlaista kulatorista kuin usein kalliisiin ja pitkäkestoisiin oikeudenkäynteihin. Menettely pohjautuu osapuolten suostumukseen. Yhdenvertaisuusvaltuutettu on voinut edistää sovintoa jo aiemmin, esimerkiksi tapauksissa, jotka koskevat alkuperään, terveydentilaan, vammaisuuteen tai seksuaaliseen suuntautumiseen liittyvää syrjintää.

[Tasa-arvovaltuutetun uutinen](#)

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta

Itsellisiä naisia ja naispareja ei tullut rajata kokonaan pois julkisen terveydenhuollon hedelmöityshoidoista

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi yliopistosairaaloiden johtavien ylilääkärien toimineen syrjivästi antaessaan sairaanhoitopiireilleen määräyksen, jonka myötä itselliset naiset ja naisparit suljettiin kokonaan pois julkisen terveydenhuollon hedelmöityshoitojen piiristä. Lautakunnan mukaan sinänsä hyväksyttävää tavoitetta, eli julkisen terveydenhuollon resursseista huolehtimista, ei voinut pitää riittävänä perusteena määräyksen antamiselle, sillä valittavissa oli keinoja, joilla ei olisi syrjitty mitään hedelmöityshoitoa hakevaa ryhmää. Lautakunta kielsi johtajaylilääkäreitä jatkamasta syrjintää ja asetti päätöksensä tehosteeksi 30 000 euron uhkasakon. Johtajaylilääkärit ovat ilmaisseet omassa tiedotteessaan, että aikovat valittaa päätöksestä. Lisäksi he edellyttävät, että asia käsitellään sosiaali- ja terveysministeriön alaisessa palveluvalikoimaneuvostossa, joka antaa suosituksia siitä, mitkä palvelut kuuluvat julkisen terveydenhuollon piiriin.

[Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan tiedote](#)

[Johtajaylilääkäreiden tiedote](#)